

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านนิทานท้องถิ่น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง นิทานอ่านสนุก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านนิทานท้องถิ่น
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

นิทานท้องถิ่น

คือ เรื่องเล่าที่มีการดำเนินเรื่องอย่างง่าย ๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน เล่าเรื่องอย่างตรงไปตรงมา มักเริ่มเรื่องโดยกล่าวถึงตัวละครสำคัญของเรื่อง ซึ่งอาจจะเป็นรุ่นพ่อ-แม่ของพระเอกหรือนางเอก แล้วดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ ตัวละครเอกพบอุปสรรคปัญหา แล้วก็ฟันฝ่าอุปสรรคหรือแก้ปัญหาหลุดวงไปจนจบเรื่อง มักจะจบแบบมีความสุข ถ้าเป็นนิทานคติ ก็มักจะจบลงว่า “นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า.....”

ลักษณะของนิทานท้องถิ่น

๑. เป็นเรื่องเก่าที่เล่ากันด้วยปากด้วยถ้อยคำธรรมดาเป็นภาษาร้อยแก้ว สืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน ไม่ปรากฏผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใครอ้างแต่ว่าเป็นของเก่าฟังมาจากผู้เล่า
๒. แสดงความคิด ความเชื่อของชาวบ้าน

นิทานพื้นบ้านท้องถิ่น แบ่งได้เป็น ๔ ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้

ตัวอย่างชื่อนิทานท้องถิ่นของแต่ละภาค

ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคอีสาน	ภาคใต้
- ลานนางคอย - เชียงดาว - เมืองลับแล - เชียงเหมียง - อานก้อขี้จู้ - ควายลุงคำ	- แม่นากพระโขนง - สังข์ทอง - ปลาบู่ทอง - ศรีธนญชัย - โสนน้อยเรือนงาม - ไกรทอง - ท้าวแสนปม พิกุลทอง	- ผาแดงนางไอ่ - ปู่ปะหลาน - ชินสองตอน - ยายหมาขาว - ก่องข้าวน้อยฆ่าแม่ - พญาคันคาก - กุณนางไย	- เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว - ลูกเนรคุณ - ปลาแก้วฆ่า - เกาะหนู เกาะแมว

นิทานท้องถิ่น

มีความสำคัญและมีคุณค่าต่อชีวิตมนุษย์และสังคมในหลายด้าน ดังนี้

๑. ช่วยให้เข้าใจสภาพของคนโดยทั่วไป ความเชื่อ ความนิยม ความบันเทิง
๒. เป็นเสมือนขอบเขตที่สังคมนั้น ๆ นิยามว่าดีหรือถูกต้อง ได้อบรมในวิถีชีวิตตั้งแต่เด็ก
๓. ทำให้รู้จักสภาพชีวิตท้องถิ่น เป็นพื้นฐานชีวิตของคนแต่ละท้องถิ่น แต่ละกลุ่ม
๔. เป็นมรดกทางวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ มีการจดจำและถือปฏิบัติกันต่อ ๆ มา
๕. เป็นทั้งศิลปะและศาสตร์ เป็นต้นเค้าแห่งศาสตร์ต่างๆและช่วยให้การศึกษาในสาขาวิชาอื่นกว้างขวางยิ่งขึ้น
๖. ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน
๗. นิทานพื้นบ้านเป็นเครื่องบันเทิงใจยามว่างของมนุษย์

แหล่งที่มา : มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม www.lch.culture.go.th